jais
arkitekter

SAKKUNNIGUTLÅTANDE

TORUP 1:16

BARA, SVEDALA KOMMUN

KARL JOHAN KEMBER
CERT. SAKKUNNIG AVSEENDE KULTURVÄRDEN
ARKITEKT SAR/MSA
2019-08-08

UPPDRAGET

Bokskogens GK, ägare till fastigheten Torup 1:16, har genom Anders Carlsson, Malmöhus Projekt, bett undertecknad om ett Sakkunnigutlåtande, där det bedöms huruvida åtgärderna i deras bygglovs-ansökan uppfyller lagens krav på varsamhet vid ändring av kulturhistoriskt värdefull byggnad. Kravet på Sakkunnigutlåtande har ställts av Svedala kommun och ska utföras av Certifierad Sakkunnig avseende Kulturvärden (KUL).

Fastighet: Torup 1:16, Torupsvägen 408-138, Bara, Svedala kommun
Omfattning: Utvändig ändring (papptak ersätts med stråtak), tillbyggnad (ny vagnbod), ombyggnad, ändrad användning (ny planlösning anpassad för andelslägenheter/korttidsboende)
Bygglovssökande: Hanna Skog, Svedala Bygg
Uppdragsgivare: Bokskogens GK, VD Tomas Ahlberg
Inventeringsdatum: 14 maj 2019

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Kulturmiljöprogram, bevarandeprogram m.m.

- *Länsstyrelsen Skånes kulturmiljöprogram "Skabersjö-Bara-Mölleberga".*
  Under stycket *"Torup- Hyby- Roslätt- Bökeberg"* står bl.a: "Inom godsets ägor finns ett välbevarat bestånd av bostadshus. Namn som jägarehuset och skogsvaktarbostaden vittnar om den skiftande arbetarstam som varit knuten till godset. Många av husen uppfördes under 1800-talet i korsvirke eller tegel, med eller utan puts. De stråtäckta sadeltaken med valmade gavelspetsar är kännetecknande för de under Torup hörande byggnaderna. Bland Torups mångskiftande byggnadsbestånd finns också ett åttkantigt hönshus, byggt under 1880-talets tidigare hälft. De flesta husen fungerar nu som fritidshus. Bokskogen kring Torups sätesgård är ett välbesökt rekreationsområde som ägs av Malmö kommun".
- *Länsstyrelsens naturvårdsprogram [1 g] "Backlandskapet söder om Romeleåsen, området norr- och väster om Yddingesjön"*

Fastigheten finns inte upptagen i något kommunalt Bevaringsprogram eller liknande.

Riksintressen

- *Riksintresse för kulturmiljövård [M:K116] Görslöv-Bara-Torup-Hyby*
  Motivering: "Kuperat odlingslandskap med förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet i övergångsbygden mellan slätten och Romeleåsen kring Sege å, som väl speglar framväxten av det skånska jordbrukslandskapet som präglats av storgodsens förvaltning".
  Uttryck för riksintresset (utdrag): Vid Yddingesjön strandängar och boplatslämningar från sten-åldern, i trakten kring Bara dösar och gånggrifter, landskapsdominerande bronsåldershögar. Torups 1500-tals slott med lämningar efter den medeltida gården Askebacken, vallgrav, väl-bevarad arbetar- och ekonomibebyggelse från tiden 17-1900-tal, statarlänga, Torups bokskog.
  Riksintresse för naturvård [N87] "Backlandskapet söder om Romeleåsen"
- *Riksintresse för friluftsliv [FM 15] "Torup"*
- *Riksintresse Rörligt friluftsliv [2] 4:2, "Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne"*

Gällande detaljplan

- *Detaljplan för Skabersjö 26:44 m fl, Bokskogens golfbana, Svedala kommun.*

Aktuell fastighet är reglerad för bostadsändamål, byggnadshöjd max 4,5 m. Inga varsamhetsbestämmelser (k) eller skyddsbestämmelser (q).

Plan- och bygglagen

PBL 2 §6 Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till 1. Stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan…..
Vid planläggning och i andra ärenden samt vid åtgärder avseende byggnader som inte ingår i ett ärende enligt denna lag ska bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

8 1§ 2 En byggnad ska 2. Ha en god form-, färg- och materialverkan.

8 13§ En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.

8 14§ Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4§ i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.

8 17§ Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska och miljömässiga värden.

HISTORIK

På fastigheten Torup 1:16 finns två stycken sammanbyggda längor. Den äldsta av dessa, ”Stenvillan”, uppfördes sannolikt under 1800-talet som en del av Nygård, en av många arrendegårdar under Torups gods. Den yngre byggnaden tillkom 1969 som lek- och tvätthus för medlemmarna i Bokskogens GK och byggdes om- och till 1982.

Torups gods och dess byggnadsbestånd

Torups gods har anor från åtminstone 1300-talet, men det nuvarande slottet härstammar från 1540-talet. Genom reformationen hade adelns inflytande ökat, och dess välstånd manifesterades t.ex. i nya slottsanläggningar, såsom. Svaneholm, Malmöhus och Torup. Den sistnämnda uppfördes av familjen Görvel som en kvadratisk borg i medeltidsinfluerad stil, med fyra trevåningslängor med hörntorn lagda runt en borggård. Slottet anses vara en av Sveriges bäst bevarade renässansborgar och omges av en praktfull park, som fick dagens huvuddrag under 1800-talet och familjen Coyets ägarskap.

I slottsmiljön finns byggnader från flera sekler. Från 1700-talet härrör dels en portbyggnad till slottet, dels den kringbyggda ladugården i gråsten. Bland de övriga, mer fritt placerade ekonomibyggnaderna runt slottet märks ett gråstensmagasin från 1830-talet med halvvalmat, idag pappklätt sadeltak. Det ligger vid randen av Bokskogens rekreationsområde, som hade en storhetstid i samband med järnvägens etablering runt förra sekelskiftet. Tack vare sin egna station blev bokskogen ett lättillgängligt strövområde för allmänheten med bl.a. nu förgången dansbana och restaurang i den lummiga miljön.

Till Torups gods har också hört många gårdar, som bidragit till slottets skötsel och försörjning. Från 1600-talet känner man bara till två skogstorp och två vattenmöllor, men under senare delen av 1700-

talet började man alltmer glesa ur godsets skog och hugga upp små gläntor för lant- och skogsbruket. Successivt tillkom hus åt bönder och hantverkare i Torups by och ner mot Yddingesjön. Eftersom godset hade ett närapå totalt markinnehav, kunde man riva och bygga efter eget tycke. Inom Torups södra del fanns över 40 torptecken i slutet av 1800-talet. Många gårdar lades under Torups drift i samband med enskiftet, för att senare uppgå i plattgårdar där statarna arbetade. Den dominerande byggnadstekniken på 1700-talet med klinat korsvirke gav husen en begränsad livslängd, vilket gör att det idag - förutom slottet med sina ekonomibyggnader - i stort sett saknas hus från tiden innan skiftet på godsets nuvarande och f.d. mark. Däremot finns flera hus från 1800-talet kvar i området. Vissa är uppförda i korsvirke, andra av putsad gråsten eller tegel. Sadeltaken täckta av plåt, eternit eller strå (vass eller halm) och ibland halvvalmade.

Torup köptes 1972 av Malmö stad, som arrenderade ut slottet till den forna ägarfamiljen. Slottet öppnades för turister med rundvisningar och utställningar, och övriga byggnader på godsets mark frånsåldes med tiden till privatpersoner och föreningar. 1970 fanns 33 bostadshus i godsets ägo utöver arbetarbostäderna intill slottet.

Nygård och arrendet

Torup Nygård har anor från 1700-talet. Dess långa historia framgår bl.a. av ”Charta över Torups In- och Utägor till Torups säteri” från 1799 och ”Skånska Rekogniseringskartan” från 1812-20. Gården ligger isolerat strax ovanför godsets södra markgräns, är omgiven av lövskog och förbinds med Torup via en landsväg. I början av 1800-talet uppfördes de flesta gårdar i traditionellt korsvirke med kringbyggd gårdsplan på den vindpinade slätten, och med två eller tre längor kring en öppen gård i skogsmiljö. På båda kartorna tecknas Nygård som en stor, trelängad anläggning som öppnar sig mot väster. Sannolikt var gården uppförd av traditionellt korsvirke; en förhållandevis enkel och billig teknik.

Jöns och Chatrina Larsson framför Stenvillan, tidigt 1900-tal?
https://www.klinteberg.se/genealogy2013/showmedia.php?mediaID=385

Runt mitten av 1800-talet var gårdsbyggnaderna så uttjänta, bl.a. p.g.a. fukt från djuren, att man beslöt riva dem och ersätta dem med mer robusta hus. Korsvirket levde ännu kvar, främst bland de fattigare torparna, men de större gårdarna började uppföra nu sina ekonomibyggnader i tegel och gråsten, som tidigare främst använts på storgodsen. Arrendatorerna på Nygård, Jöns och Chatrina Larsson, byggde två gråstensstall med gluggformade öppningar och sadeltak. Det norra stallet fick två våningar med höloft ovanför djurens utrymmen. Ekonomibyggnaderna lades mot norr och väster, och mot öster restes en mangårdsbyggnad i vitputsat tegel med rundbågiga öppningar.

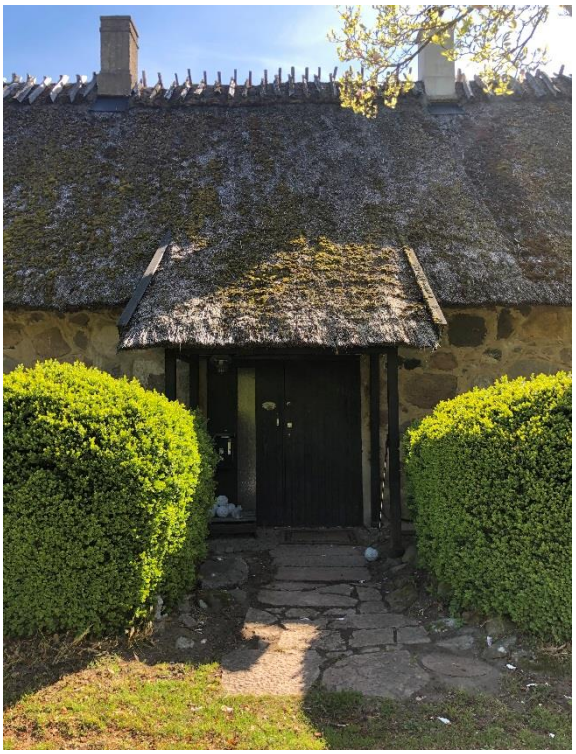
Sannolikt under 1800-talet (1880 enligt Fastighetsregistret) uppfördes ännu en ekonomibyggnad, strax nordväst om de tre andra husen, det som idag omnämns som ”Stenvillan”. Byggnaden fick fasader av gråsten, spröjsade fönster, en stor port mot landsvägen, två murstockar och valmat stråtak. I källmaterialet har jag inte kunnat utröna vad huset uppfördes till. Enligt Thomas Ahlberg, VD vid Bokskogens GK som intervjuat personer som bott på Stenvillan och stått godset nära, kan byggnaden ha haft flera olika funktioner genom tiderna, som bränneri, bageri och/eller sädesmagasin.

Längorna från väster, ”Stenvillan” längst bak i bild

Tillbyggnad från 1982 med falsk korsvirkesstomme

Huvudentré, skärmtak tillägg från 1980-tal?

Stenvillans taklag med deformerade hanband och tvärbalk

Nygård och golfen

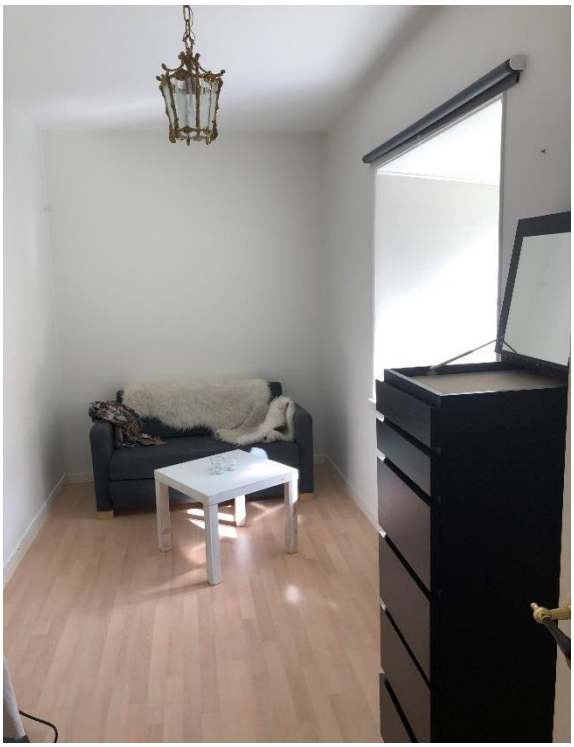
I början av 1960-talet föreslog länsarkitekten Ebbe Borg att området runt Torup och Bokskogen kunde vara lämpligt för en ny golfbana. Han pekade ut Hästhagen, norr om dagens golfbana, som passande. Torups ägarfamilj von Leithner var positiva till idén, men föreslog att den platskrävande banan lades vid Nygård. Genom ett avtal med Skabersjö gods lyckades man även köpa loss mark från granngården Hammelen och ner mot Yddingen, och Bokskogens Golfbaneförening bildades i december 1963.

Sedan banan invigts 1965 vidtog diskussioner om ett klubbhus för föreningen, och årsmötet året därpå beslutade att bygga om Nygårds gamla stall- och loglängor för ändamålet. Arkitekten Sten Samuelsson engagerades för uppdraget, och moderniserade stallen med förstorade fönsteröppningar och nya tak av överläggsplattor. Från början fanns tanken att renovera bostadshuset till klubbhus, men då det var i mycket dåligt skick lät man Svedala brandkår bränna ner huset som en del av en brandövning.

Stenvillan

Även Stenvillan har genomgått stora förändringar sedan den övergått i golfbaneföreningens ägo. 1965 moderniserades den med vatten, el och avlopp och blev hem åt golfbanans intendent. 1969 lade man om stråtaket, och samtidigt byggde man ett lek- och tvätthus i direkt anslutning till byggnaden. Lekstugan fick en putsad trästomme med dekorativt korsvirke och täcktes med ett stråtak.

1973 iordningställdes Stenvillan åt klubbens vaktmästare, och successivt gjordes olika anpassningar av interiören. Under åren har väggar byggts på invändigt med tilläggsisolering och gips, andra har putslagats och målats med plastfärg. Bjälklaget mot vinden har isolerats och klätts med träpanel och de ursprungliga golvmaterialen till stor del ersatts med alternativ i plast och trä. Takstommen har påsalats när de åldriga hanbanden och sparrarna av låg kvalitet deformerats.

Sovrum i Stenvillan, sekundära gipsväggar och parkett

Parallellkök i Stenvillan, sekundär klinker och panel

1981 tvingas man laga stråtaket på nytt sedan Malmö kommun inte medgett byte av takmaterial.

Året därpå beslutade man att ta ett större grepp kring lekhuset och Stenvillan. Sten Samuelsson upprättade ritningar för en tillbyggnad av lekhuset med en förbindelsegång mot Stenvillan. Syftet var att skapa en sammanhängande bostad, som kunde användas till korttidsuthyrning för greenfeegäster. Samuelsson valde att ta med sig lekhusets konstruktion till tillbygget; hans ritningar visar att korsvirket består av tunna bräder instuckna i putsen, och att tegelfyllningarna saknar bärande funktion framför den egentliga stommen av trä. Gavelröstena liksom förbindelselänken kläddes med svartmålad locklistpanel. Även Stenvillan förändrades. Sannolikt bröts stråtaket nu och förlängdes ut över en tambur mot öster och ett entrétak i väster, som förankrades med trästolpar på betongplintar. Entréporten byttes mot en brunmålad trädörr med råglas som sidoljus. Däremot inreddes inte vinden, ingen trappa byggdes mellan våningarna och taket tilläggsisolerades inte; åtgärder man annars hade bygglov för.

De senaste åtgärderna gjordes 2012 då en värmeväxlare installerades och skorstenen reparerades.

KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Nygård är, med sina anor från 1700-talet, en av de äldsta arrendegårdarna som varit knutna till Torups gods. Stenvillan utgör, tillsammans med stallen som gjorts om till klubbhus, de kvarvarande fysiska spåren av gården sedan den sålts av och anpassats för golfbanans verksamhet. Fastigheten ligger pietetsfullt på exponerat läge utmed den gamla landsvägen mellan Torup och Yddinge, i gränsen mellan Bokskogen och det öppna, flacka odlingslandskapet ner mot Yddingesjön. Miljön närmst huset har kvar en informell karaktär där lövträd och häckar dominerar, trots att trädgården i hög grad stensatts med cementplattor och huset avgränsats från omgivningen bakom staket av modern lockpanel.

De kvarvarande f.d. arrendegårdarna är, likt arbetarbostäderna i Torup by, viktiga för att illustrera dåtidens statar- och torparsamhälle, då bönderna brukade sätesgårdens mark. De bär i denna roll ett samhälls- och socialhistoriskt värde. Stenvillan är en av flera mer eller mindre välbevarade byggnader i området, som med få undantag rests under 1800-talet, och som varit en del av byggnadsbeståndet utanför själva slottet. Stenladan som byggnadstyp härrör från 1700-talet och spreds under 1800-talet som ett mer hållbart alternativ till korsvirkesstallen. Huset har kvar sin yttre, lantliga och autentiska karaktär med kraftfulla gråstensmurar, ursprungliga öppningar med inmurade träbjälkar ovan och skarpskuret stråtak traditionellt fixerat till läkt. Detta uttryck är ytterst värdefullt att vidmakthålla. Stråtäckta tak med halvvalmade spetsar och ryggning kan anses vara typiska för byggnaderna under Torups gods. Fönstren är förtjänstfullt fast spröjsade med fin indelning, men bågarna är släta utan profilering och gamla beslag och sannolikt ej ursprungliga. Entréporten har bytts mot en slät ytterdörr och de utskjutande, halmtäckta taken över entrén i väster och tamburen i öster har tillkommit. De yttre förändringarna som gjorts har påverkat byggnadens kulturhistoriska värde negativt.

Om exteriören är förhållandevis välbevarad sedan huset uppfördes, är interiören desto mer omgjord. Anpassningen till bostad har gjort att många historiska årsringar utarmats, och det blivit svårt att avläsa byggnadens ursprungliga funktion. Insidans främsta värden ligger i det bevarade men till synes slumpmässigt påsalade taklaget, som särskiljer sig med sin tvärbalk ovan vardagsrummet. Det är troligt att taklaget innehåller återanvänt virke, som är betydligt äldre än byggnaden. Vidare finns byggnadshistoriska värden i det ålderdomliga stengolvet i entréhallen och de båda murstockarna. De kan sannolikt knytas till Stenvillans historiska användning, kanske som bränneri eller bageri.

Den yngre längan (1969/1982) har i sig begränsat kulturvärde, men dess fysiska uttryck är viktigt för den större landskapsbilden liksom upplevelsen av Stenvillan och samspelet mellan de båda längorna.

Exteriören är gjord som en parafras på den typiska skånska gården men med falska korsvirkesbräder och grovt putsade, ej bärande tegelfyllningar; ett försök att både vara modern och samtidigt ansluta till traktens byggnadstradition. Stråtaket är en direkt anpassning till Stenvillans takmaterial.

BESKRIVNING AV ÅTGÄRDERNA

Syftet med bygglovsansökan är att göra om den befintliga enfamiljsbostaden till lägenheter (verksamhetsklass Vk3A). En första bygglovsansökan gjordes 2019-03-28. Därefter har ritningarna kompletterats och detaljerats.

Certifierad sakkunnig avseende kulturvärden har haft god kontakt med byggherren under hela omarbetningsskedet. Han har därtill kontinuerligt beretts möjlighet att diskutera lämplig utformning med hänsyn till byggnadens kulturvärden.

Bygglovsförslaget innebär att stråtaket på den yngre längan ersätts av papptäckning. Inga åtgärder planeras å stråtaket på Stenvillan utöver att det kompletteras på östsidan ovan tamburen som rives. I den yngre längan och kopplingsdelen görs en igensättning av ett befintligt fönster, och ett antal nya fönster och dörrar sätts in. Inga åtgärder planeras vad gäller Stenvillans fönster och dörrar. Längans fasad med putsade tegelfyllningar och falskt korsvirke behålls. Mot den östra längans norra fasad byggs en ny vagnbod. Bygglovsförslaget omfattar inte några ändringar i den yttre miljön.

Interiört kommer byggnaden att inredas med två stycken lägenheter i Stenvillans bottenvåning och två i den yngre längan, alla utformade med eget badrum. Lägenheterna får ett gemensamt kök och allrum i södra delen av Stenvillan. Det befintliga köket kommer att renoveras och kompletteras med en bänkskiva. Vinden kommer delvis utnyttjas som sovloft med tillhörande badrum och teknikutrymme, delvis öppnas upp i två plan mot vardagsrummet på bottenvåningen.

BEDÖMNING AV ÅTGÄRDERNA

ÅTGÄRDER Å STENVILLAN (HUVUDBYGGNADEN)

Rivning av tambur mot öst

Tamburen mot öst rivs, vilket medför att den ursprungliga volymen renodlas på ett positivt sätt. Tamburen är ett sentida tillägg, sannolikt gjort av Sten Samuelsson. Det befintliga stråtaket ska kompletteras lika befintligt till hel takyta efter gjord rivning. Ytterväggen ska vid behov efterlagas till yta lika omgivande mur där tamburväggen tidigare anslutit.

Inredning av vindsplan till sovloft

Den idag oinredda kallvinden kommer delvis inredas till sovloft med sängalkover. Loftet nås med en rak trätrappa från vardagsrummet. Tack vare att entresolen görs öppen med en yta på max 25 m^2 krävs ingen separat utrymningsväg från vindsplanet. Detta är mycket positivt; en utrymningsväg genom stråtaket skulle ha lett till en betydande förändring av husets exteriör, dess volym och karaktär.

Ett utrymme avgränsas i nordöstra hörnet som ett separat loft till sovrummet på plan 0. Lösningen är relativt komplicerad, bl.a. ska placeringen av stegen avpassas mot taklagets exponerade bindbjälkar och loftet måste avskiljas som egen brandcell. Lösningen är godtagbar m h t byggnadens kulturvärden.

Taklag

Ombyggnaden, med ett delvis inrett vindsplan och ett vardagsrum öppet till nock, innebär att taklaget i hög grad kommer exponeras. Inga delar i den ursprungliga takstolen bör utskiftas, och ingrepp i det gamla virket undvikas så långt det är möjligt av varsamhetsskäl. Idag är flera av takstommens stödben och hanband påsalade enligt ”lappa- och laga”-principen. I samband med ombyggnaden föreslås att takstommens statik bedöms, för att avgöra behovet av ev. förstärkningar och möjligheten att ta bort sekundära delar. Det ursprungliga taklaget bör inte brandskyddas med tät färg eller brandinklädas med gips, utan endast vid behov brandimpregneras med klarlack.

Genomföringar och installationer

På ritningen, våning 2, anges att existerande rördragning flyttas in i murstocken. Detta är positivt. Inga nya genomföringar bör göras i taket, utan alla eventuella tillkommande installationer bör ledas ut via befintliga murstockar och skorstenar för minsta möjliga visuella påverkan på Stenvillans exteriör.

Övrigt

Övriga åtgärder omfattar ett fåtal nya innerväggar, nya badrum och en allmän översyn/renovering av byggnadens ytskikt. Inga specifika krav ställs med anledning av byggnadens kulturvärden. Däremot rekommenderas att riva befintliga invändiga påbyggnader av gips mot ytterväggen, och sträva efter endast putsade ytterväggar. Materialen får gärna vara traditionella, t.ex. stengolv, träpanel som invändig takbeklädnad när stråtaket tilläggsisoleras, oorganiska färger o.s.v. Det äldre stengolvet i hallen får gärna bevaras. Certifierad Sakkunnig kulturvärden kan om så önskas vara behjälplig med råd.

ÅTGÄRDER Å TILLBYGGNADEN

Byte från stråtak till papptak

I närområdet finns flera byggnader där man medgett byte av takmaterial. Enligt kommunens bygglovsarkiv har man på grannfastigheten Nygårdstorp fått tillstånd att byta stråtaket mot papp. Intill Torups slott ligger ett gråstensmagasin från 1830-talet, som idag täcks av ett valmat sadeltak med papp.

Papptäckning är ett traditionellt material med svenska anor ner till 1700-talets slut, då Faxe uppfann det sk ”stenpappret”. I början av 1800-talet användes handgjorda pappark av lumppapp. Maskinell tillverkning av papp i våder inleddes först under 1860-talet. Pappen då var halvyllelump impregnerad med stenkolstjära, och liknade i många avseenden dagens asfaltspapp. Papp är idag mycket vanligt på enklare byggnader och passar väl in i den lantliga miljön.

Bytet av takmaterial bör således beviljas.

Det nya papptaket bör läggas på traditionellt vis med släta våder i listtäckning med trekantiga trälister. Avvattningen bör lösas med pappklädda ståndrännor och stuprör av plåt med skarpa krökar. Takfotsbräder och vindskivor bör vara hyvlade av trä. Detaljerna, t.ex. utformningen av takfoten, ska utformas omsorgsfullt.

Nya fönster och dörrar

De nya fönstren och dörrarna ansluter i utformning till de äldre. Spröjsindelningen är medvetet vald så att de nya enheterna får rutor med snarlik storlek som de befintliga. Detta är positivt. För målning av nya och ommålning av gamla snickerier rekommenderas linoljefärg.

Vagnbod

Den nya vagnboden byggs mot den yngre längan och ersätter ett fristående, befintligt förråd med papptäckt sadeltak. Vagnboden får ett pulpettak och en låg, lämplig höjd. Åtgärden bedöms vara liten och ej iögonfallande. Dörren till förrådet kan t.ex. göras som en traditionell bräddörr. Påtalas kan, att förrådet (både det befintliga och det nya) bidrar till, att huvudbyggnadens synlighet från nordöst minskar och att gårdsrummets proportioner förändras något.

UTLÅTANDE

Den sammantagna bedömningen är att åtgärderna är förenliga med Plan- och bygglagens (PBL) varsamhetskrav vid ändringar av kulturhistoriskt värdefull byggnad. Åtgärderna har inte någon påverkan på berörda Riksintressen.

Krav och rekommendationer som bör beaktas vid utförandet framgår under rubriken ”Bedömning av åtgärderna” för resp. byggnad. Dessa kommentarer kan lämpligen bilda underlag till kontrollpunkter i kontrollplanen vid det tekniska samrådet.